

TEVA CZECH INDUSTRIES – NOVÉ PŘÍLEŽITOSTI PRO MLADÉ CHEMIKY A FARMACEUTY

Na severovýchodě Moravskoslezského kraje, v jedné z 16 městských částí kulturního i průmyslového centra Slezska – města Opavy, objímána stejnojmennou řekou, se na 27 hektarech ploch rozkládá sídlo jedné z nejstarších farmaceutických továren na území bývalého Rakouska-Uherska, uznávané v minulosti a úspěšné v současnosti, známá i neznámá Teva Czech Industries s.r.o.

Svou historii společnost začala psát již roku 1883, kdy Dr. Gustav Hell, úspěšný opavský lékárník, starosta slezského grémia lékárníků, mimořádný člen Zemské zdravotní rady a čestný předseda Rakouské farmaceutické společnosti založil veřejnou obchodní společnost pro výrobu „extraktů a práškování drog“. Za téměř 130 let své existence dokázala přežít a obrodit se z mnoha nepřízní osudu především v podobě obou světových válek, jež poznamenaly velmi slibný rozvoj i evropskou proslulost její produkce. Následující znárodnění čs. státem a zařazení do koncernu spojených farmaceutických závodů přineslo firmě nejen zvučné jméno po význačném řeckém lékaři Galénovi z Pergamu „Galena“, jež společnost nosila dalších 50 let, ale také rozhodnutí o soustředění výroby na tekutou lékovou formu (kapky, emulze, roztoky a množství galenik – tzn. čisté chemické látky izolované z rostlin). Širokou obecnou známost si například získaly oční kapky Ophthalmo-Septonex, kapky proti kašli Stop-tussin, sladký tmavý sirup z přírodních látek na ulehčení odkašlávání Thymomel a mnoho, mnoho dalších. Výjimečnou se továrna stala i rozvíjením programu výroby námelových alkaloidů a do dnešních dnů je šíře jejího výrobního portfolia v této oblasti světovým unikátem. Pomyslný rodný list Galeny si nese i oblíbená limonáda Kofola či značka přírodní kosmetiky Camilla, které se na mnoho let staly doplňujícím výrobním programem.

Revoluční rok 1989 přinesl i jeden z největších úspěchů továrního výzkumu a vývoje – originální postup výroby substance i vlastní lékové formy látky cyklosporin – jednoho ze základních kamenů imunosupresivní léčby pacientů po transplantacích a s autoimunními onemocněními. Snad právě tento přípravek se současným obchodním názvem Equoral byl příčinou zájmu americké farmaceutické firmy IVAX Corporation o továrnu v Opavě Komárově; v roce 1994 ji Američané privatizovali a postupně dosáhli až 100% vlastnického podílu. Vlastnictví americkou společností, které závodu přineslo jak výrobu některých nových produktů, zvláště antiastmatik, tak i např. zrušení továrního výzkumu a vývoje léčivých přípravků či odprodej ochranných známek léčebné kosmetiky a limonády Kofola, trvalo do roku 2006, kdy celou americkou korporaci převzala izraelská nadnárodní společnost Teva. Opavský závod v době akvizice dokončoval rozsáhlý ekologický program ve snaze o nápravu stavu z období socialismu. Soustavné investice do ekologizace během posledních deseti let ve výši takřka 200 milionů korun přinesly

výsledek v podobě markantního snížení emisí těkavých organických látek (především dichlormethanu).

Nový izraelský vlastník počátkem roku 2008 ocenil erudovanost českých pracovníků i procesní kvalitu výroby ve stávajících provozech rozhodnutím o masivní investici do rozvoje historicky utlumené výroby pevné lékové formy. Na prahu let poznamenaných hospodářskou krizí tak vyrostl v areálu závodu nový výrobní komplex vybavený nejmodernějšími technologiemi s kapacitou roční výroby 8 miliard tablet. Jak jednoduše zní toto suché konstatování, které v sobě zahrnuje několik unikátů, v naší české kotlině tak zřídka vídaných: stavět se začalo ve stejném roce, ve kterém padlo rozhodnutí o výstavbě, prakticky pár dní po vydání stavebního povolení. Realizace stavby nepřesáhla plánované rámce termínově ani finančně. Společnost dokázala ve 2. roce výstavby, ve fázi vybavování Nového závodu výrobními technologiemi, přijmout a připravit pro nové úkoly takřka 50 % svého původního stavu zaměstnanců: téměř 500 nových pracovníků pod vedením zkušených kolegů provedlo novou továrnu náročnými procesy certifikace jak Státního úřadu pro kontrolu léčiv, tak i americké FDA. Nová továrna v útlém věku 24 měsíců (ověnčena titulem Stavba roku Moravskoslezské kraje 2010 v kategorii Průmyslové stavby) začala dodávat léky pro obrovský prestižní trh s 313 miliony obyvatel, Spojené státy americké.

Korporace Teva má velké ambice a dovede ocenit dobrý výkon. Z této základní platformy se zrodilo rozhodnutí o další investici prakticky stejných parametrů. Nový závod II, s jehož výstavbou se započalo na podzim roku 2011, je koncipován jako přístavba prvního modulu. Toto řešení přineslo několik výhod logistického i úsporného charakteru při dodržení žádoucího zdvojnásobení výrobní kapacity na finálních 16 miliard tablet. Pro „rázovitý“ region na SV Moravy znamená tato další investice příslib minimálně 300 nových přímých pracovních míst pro novou výrobu a útvary zajištění a kontroly kvality. Nový závod II by měl začít dodávat své produkty na trh v roce 2013, tedy ve stejném roce, kdy firma oslaví 130 let nepřetržitého trvání své existence.

Oproti minulosti, kdy továrna vyráběla neuvěřitelnou škálu výrobků (v ceníku firmy z roku 1886 se např. uvádí 274 chemikálií, 96 extraktů, 8 náplastí, 45 léčivých látek, 85 různých léčivých přípravků, 93 rostlinných či živočišných drog, 35 druhů mýdel a 48 položek chirurgických a obvazových prostředků), se výroba úžeji specializovala. Současné výrobní portfolio firmy představuje přes 60 druhů léčivých přípravků 25 terapeutických skupin v různých finálních formách (tablety, měkké želatinové tobolky, kapky, nosní spreje a sirupy) a silách. Divize výroby účinných a vysoce účinných farmaceutických látek TAPI se specializuje na ucelená portfolia námelových alkaloidů (pokrývající všechny terapeuticky užívané deriváty), morfinanové alkaloidy (butorfanol a buprenorfin) nebo na portfolio imunosupresiv pro transplantace, léčbu těžké reumatoidní artritidy, psoriázy, uveitidy a některých dalších autoimunitních chorob (cyklosporin, takrolimus, mykofenolát mofetil). V rámci korporace Teva se oddělení výzkumu a vývoje specializuje na vývoj a výrobu látek pro léčbu rakoviny, které zdaleka nezahrnují pouze tradiční cytostatika, ale mezi nimiž jsou i moderní inhibitory, jejichž zavedení a zpřístupnění široké veřejnosti přispělo nejen k dlouhodobějšímu přežití pacientů s rakovinou, ale i ke zlepšení kvality jejich života díky snížení jejich vedlejších účinků. Jako příklad úspěchu lze uvést výrobu cytostatika paclitaxelu z tisů, počínající v zavedení pěstování tisů na plantážích ne nepodobných pěstování čaje, až po extrakci a izolaci čisté účinné látky z výchozího obsahu 0,01 % v tisu. V lékařské literatuře se např. uvádí, že před

zavedením taxanových derivátů bylo dlouhodobé přežití u některých typů rakovin pouze 20 %. Dnes je tento poměr obrácený, dlouhodobě přežívá své onemocnění 80 % pacientů.

I za úspěchem divize TAPI stojí především dlouholetá zkušenost v oboru a využívání tradičních znalostí pracovníků firmy v oblasti extrakcí a izolací účinných látek, která se nyní kombinuje s novými investicemi, modernizací všech provozů a zavedením špičkových technologií. Celkem 15 % produkce této divize se zpracovává do finální lékové formy přímo v Opavě, zbytek produkce je exportován. Zdaleka největším zahraničním odběratelem účinných farmaceutických látek jsou USA (23 %) následované Německem, Izraelem, Maďarskem a Japonskem. Na celkovém obrátu firmy se divize TAPI podílí zhruba 30 %.

Celkově dnes Teva Czech Industries exportuje přes 85 % své produkce do více než 70 zemí celého světa. V roce 2010 utržila za své produkty 6,75 mld. Kč (meziroční navýšení oproti roku 2009 činilo 25 %) a investovala 876 milionů Kč. O cíl stát se jednou z největších a nejlepších dceřinných společností celosvětové generické jedničky Teva aktuálně v Opavě usiluje téměř 1500 kmenových pracovníků, kterým firma poskytuje jistoty zázemí silné firmy i propracovaný systém benefitů. Mladým odborníkům na poli chemie a farmacie nabízí uplatnění v atraktivním prostředí průmyslového odvětví s vysokou přidanou hodnotou, příležitostí rozvíjet jejich schopnosti a odborné znalosti a zároveň možnost podílet se na zajímavých mezinárodních projektech.

Karin Martínková
Alexandr Jegorov
www.tevapharm.cz

Teva Pharmaceutical Industries Ltd. (NASDAQ: TEVA) je nadnárodní farmaceutická společnost se sídlem v Izraeli, která se zavázala rozšířit přístup ke kvalitní zdravotní péči vývojem, výrobou a prodejem cenově dostupných generických i inovativních léčivých přípravků a účinných farmaceutických látek. Teva je celosvětově vůbec největším producentem generických léčivých přípravků s globálním portfoliem obsahujícím více než 1300 molekul a přímou přítomností v 60 zemích světa.

Značkové produkty společnosti jsou zaměřeny především na CNS, oblasti onkologie a respiračních onemocnění, léčbu bolesti, gynekologické produkty a biologická léčiva. V současnosti celosvětově zaměstnává 45.000 lidí. Její prodeje v roce 2010 dosáhly 16,1 miliardy amerických dolarů, záměrem pro střednědobý časový horizont je dosažení tržeb ve výši 31 miliard dolarů v roce 2015.